

Moninaisuus, yhtenäisyys ja kestävä kehitys kouluissa

1. lähtöpaaminen - johdanto ja Agenda 2030

12.9.2019 Anna-Kaisa Hiedanniemi

A word cloud centered around the theme of 'Agenda 2030'. The most prominent words are 'Osallisuus' (Participation), 'Kestävä kehitys' (Sustainable Development), and 'Yhdenvertaisuus' (Equality), all in large, bold, green and blue fonts. Other significant words include 'Agenda 2030' in large blue font, 'Globaali' (Global), 'Kestävää kehitystä' (Sustainable Development), and 'Yhdenvertaisuus' (Equality). Smaller words include 'Ongelmanratkaisu' (Problem-solving), 'Ekososiaalinen sivistys' (Ecosocial education), 'Demokratiakasvatus' (Democratic education), 'Systemiajattelu' (Systems thinking), 'Vihapuhe' (Hate speech), 'Toivo' (Hope), 'Kriittinen ajattelu' (Critical thinking), 'Normikriittisyys' (Norm-criticism), 'Ilmastonmuutos' (Climate change), 'Maailmankansalaisuus' (World citizenship), 'Moninaisuus' (Diversity), 'Globaalikasvatus' (Global education), 'Ops' (Operations), 'Lokaali' (Local), 'Koulukulttuuri' (School culture), 'Mediakriittisyys' (Media criticism), 'Epätoivo' (Disillusion), 'Aktiivinen kansalaisuus' (Active citizenship), 'Lapsen oikeudet' (Children's rights), and 'Juurisyyt' (Root causes).

Ongelmanratkaisu
Ekososiaalinen sivistys
Demokratiakasvatus
Systemiajattelu
Globaali
Osallisuus
Vihapuhe
Toivo
Kriittinen ajattelu
Kestävää kehitys
Normikriittisyys
Ilmastonmuutos
Maailmankansalaisuus
Moninaisuus
Globaalikasvatus
Ops
Yhdenvertaisuus
Lokaali
Koulukulttuuri
Mediakriittisyys
Epätoivo
Agenda 2030
Aktiivinen kansalaisuus
Lapsen oikeudet
Juurisyyt

Rakkaalla lapsella on monta nimeä: Kestävän kehityksen tavoitteet, Agenda 2030, SDG:t

- Luonnon kantokyky ja ilmastonmuutos
- Köyhyys ja eriarvoisuus

→ hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa, elinkelpoinen maapallo tuleville sukupolville

• Universaali - velvoittaa kaikkia maita (ei vain kehitysmaat). Ketään ei jätetä kehityksen ulkopuolelle.

• Tavoitteet linkittyvät toisiinsa

• Yhteistyö ja kumppanuus keskeisiä, toimeenpanossa kunnianhimo, hallituskaudet ylittävä pitkäjänteisyys ja kokonaisvaltaisuus

Päämääräverkko

Kuva: Public Domain / Pixabay

Kestävän kehityksen hääkakkumalli Rockström & Sukhdev

Galleriakävely

1. Tarkastelkaa seinällä olevia valokuvia, jotka kuvaavat erilaisia haasteita tämän päivän maailmassa. Mistä ilmiöstä/ongelmasta kuvissa on kyse?
 2. Valitkaa parin kanssa yksi kuvista ja pohtikaa, minkälaisia vaikutuksia ilmiöllä on globaalisti/entä miten se vaikutukset näkyvät Suomessa?
 3. Minkälaisia juurisyitä tunnistatte ilmiön taustalla?
 4. Miten ongelmaan voidaan vaikuttaa yksilön/yhteisön/valtion/kv. yhteisön tasolla?
- + mitkä kestävän kehityksen tavoitteet liittyvät ilmiöön/ ongelmaan

KESTÄVÄN KEHITYKSEN POSTERIT

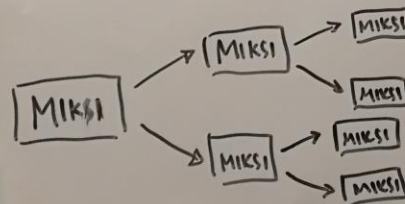

MISTÄ ON KYSE (ILMIÖ)?

MINKÄLAISIA VAIKUTUKSIA?

MISTÄ JOHTUU (JUURISYNT)?

5

12

9

KUVA

7

10

4

MITÄ ON TEHTÄVISSÄ?

YKSILO

KOULU / YHTEISÖ

VALTIO

KV. YHTEISÖ

KOULUTUKSELLINEN EPÄTASA-ARVO

mitä on tehtävissä?

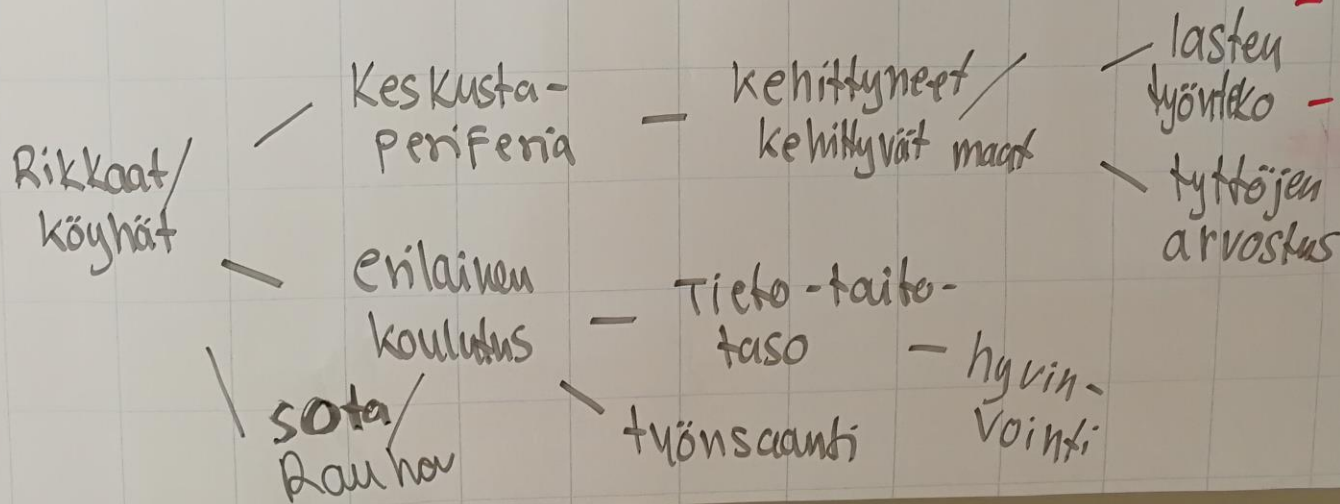
- yksilö toteuttaa arjessa tasa-arvoa ja kunnioittaa ihmisarvoja
- yksilö voi fuusaa koulutusta tukevia järjestöjä
- Teemapäivät ja koulutukset
- Kehitysapu
- lainsäädäntö
- koulutus määrärahat

YK

MIHIN SE VAIKUTTAA?

- KOULUJEN ERIARVOISUUS
- SYRJÄYTYMINEN

- TASA-ARVO
- TERVEYS JA HYVINVOINTI

MAAILMANLAAJUINEN JÄTEONGELMA

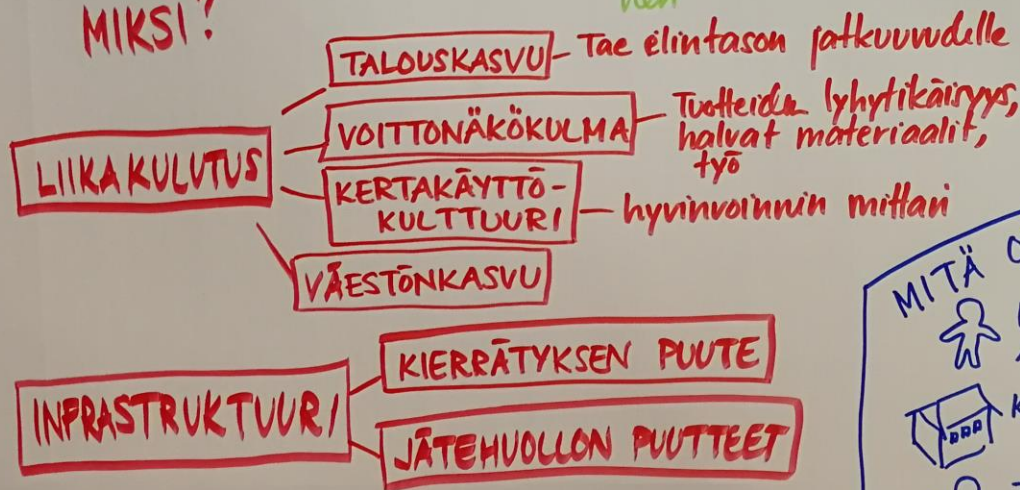

- Itämeren roskaantuminen
- Mikromuovit
- Päästöt

- Valtamerien roskaantuminen
- Mikromuovit
- Päästöt
- Materiaalien rajallisuus
- Eriarvoisuuden lisääntyminen

MIKSI?

MITÄ ON TEHTÄVISSÄ?

- Kestävät elämäntavat
Aktiivinen kansalaisuus
- Kasvatustehtävä
- Talouden näkeminen uusin silmin (kiertotalous)
Infrastruktuurin kehittäminen
- Kv. yhteistyö: ihmisoikeudet, työolot, innovaatiot

ERIARVOISTUMINEN (RIKKAAT JA KÖYHÄT)

VAIKUTUKSIA:

SUOMI: ASUINALUEET
KOULUTUS

MAAILMA: KONFLIKTIT
HALLINTO

→ TILANNE KÄEJISTY

ERIARVOIS- TUMINEN

• HISTORIA

• NYKYPÄIVÄ/
TULVAISUUS

• TALOUS

SOSIOEKONO-
MINEN ASEMA

- PINA OLLUT
- IMPERIALISMI
- SÄÄDYT/LUOKAT
- KAUPUNGISMINEN
- SÄÄDYT/LUOKAT
- MUUTOLIKE
- ILMASTONMUUTOKSEN KIIHTYMINEN
- VOITONTAVOITTELU MUIDEN JA LUONNON KUSTANNUKSILLA

• PERIITYY

YKSILÖ: VALINTA (LÄHTÖKOHDAT
VAIKUTTAUAT VALTAVASTI)

KOULU/YHTEISÖ: MAHDOLLISUUDEN
TARJUMINEN

VALTIO: RESURSSIT, AKVOPOHJA

KU YHTEISÖ:

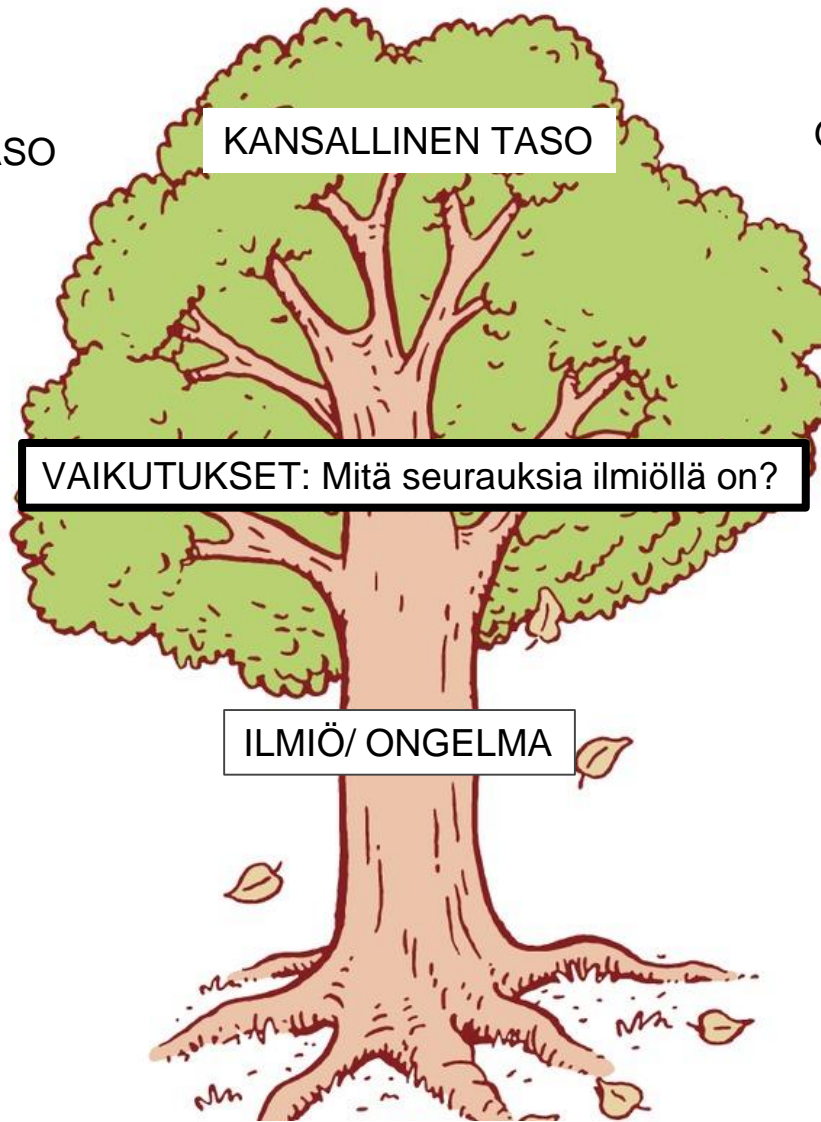
Ongelmapuu

YKSILÖTASO

YHTEISÖTASO

KANSALLINEN TASO

GLOBALITASO

VAIKUTUKSET: Mitä seurauksia ilmiöllä on?

ILMIÖ/ ONGELMA

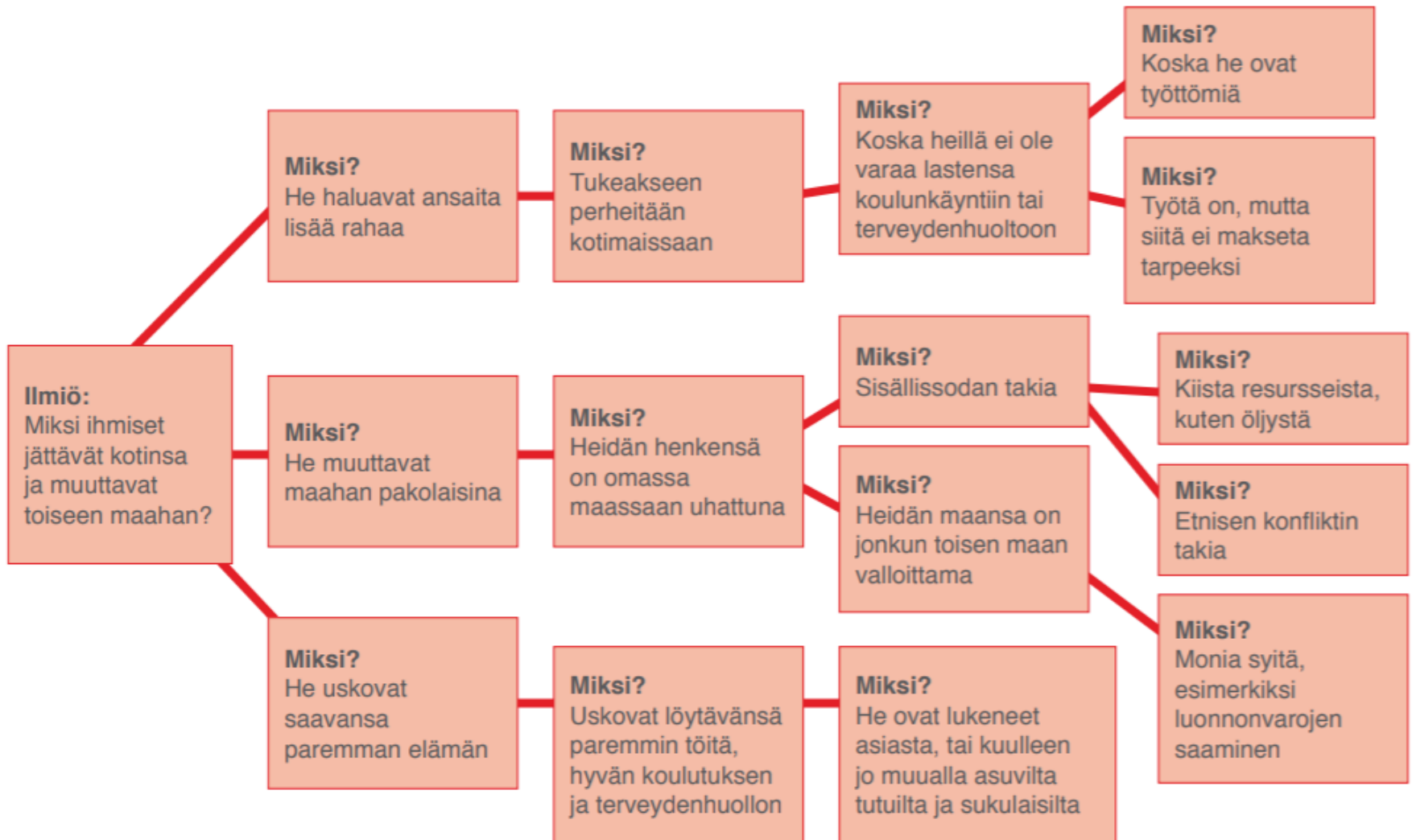
YKSILÖTASO

YHTEISÖTASO

KANSALLINEN TASO

GLOBALITASO

JUURISYYT: Ongelmat, asenteet, tilanteet, tekijät, jotka vaikuttavat ongelman taustalla.
Juurisyihin pääsemme Miksi-Miksi-Miksi –kysymysketjun kautta

AKTIIVISEN KANSALAISEN TIMANTTI

1. Valitkaa mielestänne **paras vaikuttamiskeino** kannattelemaan timanttia. Seuraavalle riville toiseksi parhaat / mieluisimmat keinot.
2. Perustelkaa valintanne:
 - Miksi keino on paras?
 - Millaisen muutoksen haluaisitte saada aikaan?

5

4

4

3

3

3

2

2

1

A.

Lobata korkeassa asemassa olevaa henkilöä esimerkiksi lähettämänä hänelle kirje, sähköposti tai mielipidekysely tai menemällä tapaamaan häntä.

B.

Selvittää mikä organisaatio voi edistää asiaaja liittyä mukaan heidän paikallisiin, kansallisiin ja globaaleihin kampanjoihinsa.

C.

Järjestää paneelikeskustelu tai tehdä näytelmä siitä miten ongelma vaikuttaa ihmisiin, ja käydä esittämässä näytelmää esimerkiksi tapahtumissa tai muissa kouluissa.

D.

Hyödyntää sosiaalista mediaa tietoisuuden lisäämiseksi ja toisten kannustamiseksi vaikuttamaan asioihin ja tekemään muutosta.

E.

Painaa, jakaa ja julkaista tiedotteita ja julisteita aiheeseen liittyen koulussa ja lähiyhteisössä.

F.

Tehdä omassa elämässään valintojensa pohjalta mitä on oppinut, esimerkiksi vaikuttamalla siihen, mitä syö, miten pukeutuu ja mihin yleisesti käyttää rahaansa.

G.

Avata keskustelua taiteen, esimerkiksi videoiden, kuvien tai musiikin kautta.

H.

Kerätä rahaa ja lahjoittaa se aiheeseen keskittyvälle hyväntekeväisyys- tai kehitysyhteistyö-organisaatiolle.

I.

Käyttää apuna mediaa, esimerkiksi kirjoittamalla mielipidekirjoituksen tai kutsumalla journalisteja aiheeseen keskittyvään tapahtumaan.

Kestävän kehityksen tavoite 4.7

Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävästä kehityksestä ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansalaisuutta, kulttuurien monimuotoisuuden sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.

Kestävä kehitys, koulu ja OPS

- OPS: keskeinen tavoite tunnistaa kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys ja ohjata oppilaita sen mukaisen kestävän elämäntavan omaksumiseen.
- POPS ja LOPS ohjaavat kouluja globaalikasvatukseen.
 - Arvopohja
 - Opiskeluympäristö ja –menetelmät
 - Toimintakulttuuri
 - Aihekokonaisuudet ja yksittäiset oppiaineet

Pariporina: Minkälaisena näet koulun rooli kestävän tulevaisuuden rakentamisessa?

Kestävän kehityksen neljä ulottuvuutta

Kestävän kehityksen toimintakulttuuri

- Pasi Sahlberg (2007) koulutuksen mahdollisuus osallistua globaalien ongelmien ratkaisuun löytyy koulukulttuurin ja toimintatapojen muutoksesta, ei niinkään oppiaineiden sisältöjen muutoksesta.
- Koulukulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet
 - Oppiva yhteisö
 - Hyvinvointi ja turvallinen arki
 - Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely
 - Kulttuurien moninaisuus ja kielitietoisuus
 - Osallisuus ja demokratia
 - Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
 - Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Ryhmäporina: Miten kestävä kehitys toimintakulttuuria voi edistää? Mitä haasteita koet kestävä kehityksen toimintakulttuurin edistämisesssä?

Espoo | HSEspoo

Turvapaikanhakijat kohtasivat veteraaneja sotavammassaairaalassa – Kalervo Kukka: ”Olet saanut kokea paljon raskaita asioita. Otan osaa.”

Veteraanit ja turvapaikanhakijat keskustelivat muun muassa sotakokemuksistaan.

Omar Alfagaud (oik.) kysyilee Toivo Suuperkolta tämän elämästä Kaunialan sotavammassaairaalassa. 8-luokkalainen Abdil-Rahman Al-Fahad auttaa Alfagadia vaikeiden suomen kielen sanojen kanssa. (KUVA: LEIF ROSAS)

Anna Takala HS

Julkaistu: 12.2. 8:38 , Päivitetty: 12.2. 12:14

Espoo-luetuimmat

TURVAPAIKANHAKIJAT

HS Espoo: Turvapaikanhakijat kohtasivat veteraaneja sotavammassaairaalassa – Kalervo Kukka: ”Olet saanut kokea paljon raskaita asioita. Otan osaa.”

KAUPPAKESKUKSET

Asiakaskatoa ja sekavia reittejä – Tapiolan Ainoan yrittäjästä osa pohtii lopettamista, vaikka kauppakeskuksen johdon mukaan kävijämäärät ovat kunnossa

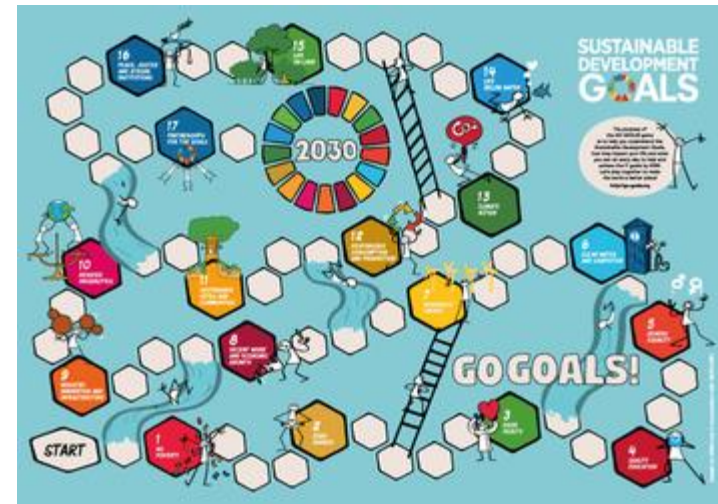
Gloaalikasvatus

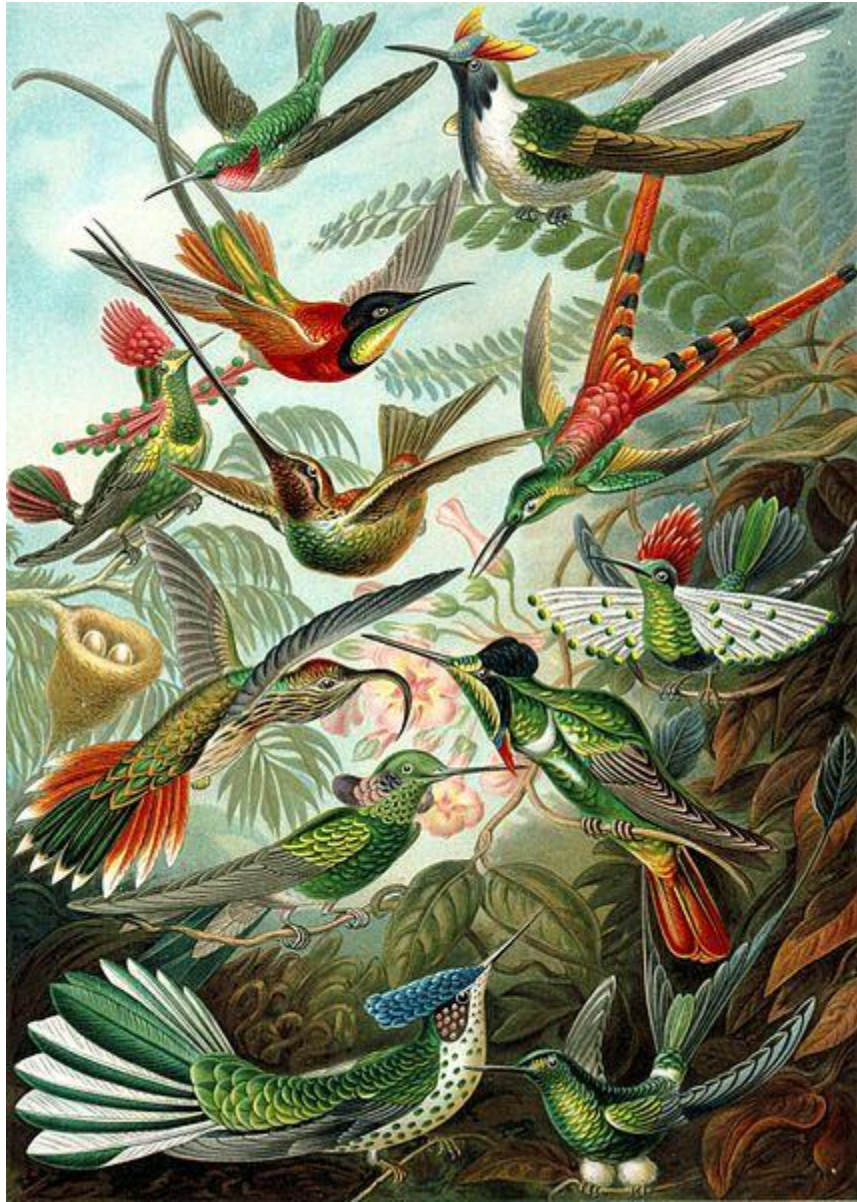
- Globaalit päämäärät – lokaalit toteutukset
- Päämäärien väliset yhteydet mukaan
- Uudet ratkaisut ja ideat
- Tavoitteena muutoksen aikaansaaminen

-> Mitä voin tehdä omassa koulussa?

-> Mitä voin tehdä yhdessä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa?

-> Mitä voin tehdä yhdessä muiden koulujen kanssa?

Lähteitä, vinkkejä

Kestävän kehityksen koulukulttuuri:

Sahlberg, P. (2007). Koulunjohtaja maailmanparantajana? Teoksessa A. Pennanen (toim.), Koulun johtamisen avaimia (25—46). Jyväskylä: PSkustannus.

Saloranta, S. (2017) Koulun toimintakulttuurin merkitys kestävän kehityksen kasvatuksen toteuttamisessa perusopetuksen vuosiluokkien 1-6 opetuksessa.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/216724/Koulunto.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Opetushallitus (2007) Kestävä elämäntapa

https://www.oph.fi/download/46869_Kestava_elamantapa.pdf

Kasvatus 5/2017 Kestävä kehitys kasvatuksessa ja koulutuksessa -teemanumero

Kestävän kehityksen tavoitteet

Paul Crewe: Why systems thinking is a vital pillar of development education?

<https://www.developmentperspectives.ie/blog/Why-Systems-Thinking-is-a-Vital-Pillar-of-Development-Education>.

Tilastoja, miten SDG'n tavoitteet toteutuvat maakohtaisesti

<https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/sdgs/> SDG

Maailmanpankin SDG-tilastoja mielenkiintoisesti esitettynä:

<http://datatopics.worldbank.org/sdgateas/SDG-09-industry-innovation-and-infrastructure.html>

Kestävä kehitys haltuun –youtube lista

Häkkämalli selitettynä <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2016-06-14-how-food-connects-all-the-sdgs.html>

Development perspectives SDG challenge: selkeät opetusmateriaalit eri tavoitteisiin, tietoa, harjoitteita, käytännön sovelluksia.

<https://www.developmentperspectives.ie/SDGChallenge/index.html#>

I will be a hummingbird - Wangari Maathai (English)

<https://www.youtube.com/watch?v=IGMW6YWjMxw>

Menetelmäpankki

- Vaikutusverkko: <http://www.worldwiseschools.ie/downloads/The-Connection-Web.pdf>
- Miksi-Miksi: http://www.gloaalikoulu.net/wp-content/uploads/2017/01/UUSI_KOTINI_teemakokonaisuus_3.pdf
- Video: Home <https://www.youtube.com/watch?v=7GjLa5kfDfA>
- Aktiivisen kansalaisen timantti: http://www.gloaalikoulu.net/wp-content/uploads/2017/01/UUSI_KOTINI_aktiivisen_kansalaisen_timantti.pdf
- Video: Empatia vs. sympatia https://www.youtube.com/watch?time_continue=168&v=1Evwgu369Jw
- Ongelmapuu: <http://www.worldwiseschools.ie/downloads/Problem-tree.pdf>
-